

# JO STRØMGREN

Hvis du blander yin og yang, kropp og ball, himmel og helvete, sport og dans, hva får du da? Jo, et strømgrensk univers der både pingpong-baller og visdomsord spretter veggimellom.

tekst Vivian Songe foto Knut Bry

**MED VERDENSSUKSESSEN** *A Dance Tribute to the Art of Football* driblet Jo Strømgren danseballen ut fra den trange, lille kulturscenen og headet den inn i et enormt, internasjonalt folkehav. I år følger han opp med *A Dance Tribute to Ping Pong*, der en asiatisk pingpong-guru i dukkeformat skal lære studentene sine om Livet – om den evinnelige bevegelsen fra den ene siden av bordet til den andre, fra lys til mørke, fra glede til sorg.

**Idrett som døråpner.** – Akkurat som humor er idrett en døråpner for mange. De fleste nyter å se på fysisk utfoldelse så lenge det kalles idrett. Derimot er det mange som «ikke forstår noen ting» når de ser dans. De synes det er for abstrakt. Men det er jo ganske abstrakt å løpe fra én strek til en annen eller å sparke en ball inn i en firkant også. Hvis vi tar bort konkurranseaspektet fra idrett, er det plutselig mye som ligner.

**Pingpong som filosofi.** – Alle har spilt bordtennis! Derfor er det et universelt symbol. Symboler er ankerfester for trosretninger og filosofier. Mange blendes av dem og glemmer å tenke kritisk og rasjonelt. Jeg satte meg som mål å få noe sprøyt til å høres meningsfullt ut. Skape en ny trosretning basert på en ball, et nett og to racketer. Til skrekk og advarsel var det lettere enn jeg hadde trodd. Jeg mener selv at min symbolbruk er mer konsekvent og logisk enn brennende busker og snakkende fabeldyr.

**Do-symbolikk.** – Jeg har hatt gammeltestamentet liggende på do i hele høst. Der er det mye symbolikk og mangel på logikk, for å si det mildt. Det er gjerne på do det som er viktig i livet melder seg, etter min erfaring. Det er der man får sin ballast og sine gode ideer.

**Sex kontra filosofi.** – Det er ikke akkurat en grensesprengende nyhet at en filosofisk eller religiøs lærer er mest opptatt av sex. Sakene som rulles opp i den katolske kirke over hele verden, viser at mennesker først og fremst er menneskelige og at tros lære i bunn og grunn er akademiske krumspring og åndelige konstruksjoner. Sex er kanskje den tydeligste motsatsen til enhver tro og filosofi. Fysisk begjær er verdslig, banalt og darwinistisk. Jeg kunne også ha fokusert på mat, for eksempel. Eller øl.

**Buktaler-effekten.** – Dukker og figurer bryter alle regler som gjelder for mennesker. De kan overdrive og karikere, si ting som vi ikke kan eller bør si og skape langt flere assosiasjoner. De unngår å bli anklaget for diskriminering eller ondsinnethet. Jeg har gjort 10-12 produksjoner med dukketeater, både for barn og voksne, og det skal bli mange flere.

**Fantastisk, men elendig.** – Alle referanser som nevnes i stykket, har jeg respekt for. Det er alle de som misbruker dem jeg ikke har noe til overs for. På et tidspunkt nevnes også Steven Seagal. Han må jo være det grelleste eksemplet på en person som plukker litt herfra og derfra og prøver å fremstå filosofisk. Men jeg liker ham! Jeg har sett alle filmene hans tre ganger. De er fantastiske, men samtidig helt elendige.

**80-talls person.** – Jeg visste at jeg ville bli danser i det øyeblikket jeg oppdaget at dette var en maksimalt marginal yrkesgruppe. Det appellerte veldig. Jeg er en ekte 80-talls person. Da skulle man på liv og død ikke være som alle andre. Spiller du fotball, har du ikke valgt det selv, det er noe samfunnet har tredd nedover hodet på deg. Ved å bli danser var jeg helt sikker på at jeg hadde valgt noe radikalt. Det føltes deilig.

**Fritt frem.** – Det beste med å være koreograf er at det ikke foreligger noe manus. I det ligger det en enorm frihet. I stedet for å bli spurt om man vil gjøre Shakespeare, så er spørsmålet alltid: «What would you like to make for us?» Det er et privilegium.

**En finger i jorda.** – Jeg har en liten potetåker, ja, et sted like under tregrensa. Men det ligger ingen romantikk i det. Jeg føler at alle bør ha kontakt eller erfaring med en primærnæring. Hvor kommer maten fra, liksom? Folk flest i den vestlige verden har for eksempel aldri møtt ei levende ku. Som kunstner kan jeg ikke si noe om verden hvis jeg ikke har en finger eller to i jorda, tenker jeg.

**Å skape mening.** – Folk taklet motgang og forvirring bedre før i tiden. Nå er vi mer hjelpeløse. Vi strever ikke lenger med å overleve, vi strever etter å skape mening i alt vi tenker og omgir oss med. Det uforklarlige er blitt noe vi skal overvinne. Lykke til, sier jeg bare. ☒

## K Fakta

### Jo Strømgren

*Norsk koreograf, født i 1970*

**Utdannet ved** Statens balletthøgskole.

**Er også** aktiv danser, regissør og dramatiker.

**Stiftet** Jo Strømgren Kompani i 1998. Kompaniet mottar 3 millioner kroner årlig fra Norsk kulturråd og spiller 150-200 forestillinger i 15-20 land hvert år.

**Forestillingen** *A Dance Tribute to the Art of Football* er spilt 500 ganger i tilsammen 23 land. Den regnes som en moderne klassiker og en av de største eksportartiklene innen norsk dans noensinne.

**Jo Strømgren** har koreografert forestillinger ved blant annet Wiener Staatsoperballett, Kongelige danske ballett, Ballet de l'Opera og for Nasjonalballetten her hjemme. I tillegg har han regissert forestillinger ved Kongelige Teater i København, Malmö Stadsteater, Nationaltheatret og Reykjavik City Theatre, for å nevne noen.

**Han har** mottatt Kritikerprisen og to Hedda-priser, samt en rekke priser utenlands.

**Forestillingen** *A Dance Tribute to Ping Pong* turnerer landet rundt med Riksteatret frem til 20.2.

